

Det imitationsförfarande, som förefinnes i detta förslag till alternativa koraler, borde i förening med en folklig ton, som särskilt påvisats hos några melodier, bereda väg för deras ingång i församlingarna. Man måste också taga i beräkning, huru ord och melodi äro nästan oskiljaktigt sammanvuxna med varandra, särskilt beträffande de i koralboken förekommande »andliga sångerna». Omöjligt är dock icke, att en melodi med ett kraftigare kynne kan segra över en annan av vekare materia och skilja den från texten. Möjligt är ock, att texten jämte sin gamla melodi försvinner. Huru här kan komma att ske, är omöjligt att på förhand säga, men ett är visst, att de sakkunniga nedlagt ett berömvärt arbete och uppvissat *en serie koraler i oklanderlig kyrklig stil*. De böra utan tvivel beaktas vid arbetet med en framtida koralbok till en, som jag hoppas, inom ej allt för avlägsen framtid väntad enhetlig svensk psalmbok.

F. M. Allard.

Några böcker om talkonst, utkomna på svenska förlag 1930–1934.

De böcker jag kommer att här i all korthet omnämna, beröra endels den rent tekniska sidan av talets konst (inkl. röstvården), endels själva föredragskonsten. Upplýsning och vägledning på båda dessa områden äro starkt av nöden i vårt land. Vi äga inte, såsom våra grannar danskarna, något talinstitut. Vi äga ej heller, såsom flera andra länder, vid universiteten fasta professorer i »talteknik» — för att begagna en gängse term. Inte ens i skolorna, där grunden ju borde läggas för även detta ämne, finner man det så tillgodosett som skäligt vore. Intresserade äro alltså hänvisade till enskild undervisning eller självstudium — frånsett den undervisning i röst- och talvård, som meddelas vid somliga seminarier och vid praktisk teologiska kursen i Lund, genom kurser i ämnet, anordnade för läroverkslärarna under deras provår samt — självfallet — vid kungl. teaterns elevskola och musikkonservatoriet. Under sådana förhållanden måste varje handräckning vid studiet av nyssnämnda viktiga ting hälsas med glädje. En annan sak är, att även den noggrannaste och utförligaste lärobok aldrig fullt kan ersätta muntlig undervisning.

Bland de böcker, som under de sista 5 åren utkommit i svenskt tryck (såsom originalarbeten eller i översättning) och särskilt syssla med tekniken eller metodiken för åstadkommande av ett vårdat tal- och läs-språk, nämner jag först den vidlyftigaste: H a n n a P e g e l o w, *Röst och språk*. Ett försök att i populär framställning ge musik- och läraradepther de fysiologiska grundprinciperna för sång och tal jämte praktiska anvisningar (332 sid. Pris kr. 6:50. Wahlström & Widstrands förlag, Sthlm 1932).

Det må genast sägas ifrån, att boken ej är lättläst, och att en på området obevandrad svårligen på egen hand kan tillgodogöra sig innehål-

iet, åtminstone inte i dess helhet. De avsnitt i arbetet, som behandla akustiska fenomen samt röstorganens anatomi och fysiologi, må utan tvekan kallas synnerligen noggranna och grundliga, ja, t. o. m. *alltför* ingående och detaljerade för att göra boken fullt lämplig som lärobok vid seminarier — såsom avsett är. Dock står det ju alltid läraren fritt att vid undervisningen slopa vad han skulle finna överflödigt. Förf:s redogörelse för språkljuden, deras artikulation och struktur kunde på sina ställen gjorts något klarare och de praktiska anvisningarna något fylligare. Boken är i varje fall värdefull.

Ett arbete med genomgående vetenskaplig stil och hållning är följande: W. T a l v i, *Huru röstorganen behärskas* (140 sid. Pris kr. 10:—). Kulturförlaget, Sthlm 1931). Innehållet är grundat på de omfattande röstfysiologiska undersökningar förf. företagit — enligt den danske med. prof. Mygind »paa flere væsentlige Punkter med virkelig Genialitet» — och torde kunna påräkna sin största läsekrets bland läkare och sångpedagoger. Talrika illustrationer förhöja arbetets värde.

Klosters häften n:r 1 utfylles av K a r l N y g r e n s *Instruktiva kåserier om rösten i tal och sång* (105 sid. Pris kr. 2:— Tryckt hos Bonnier, 1932).

Titeln talar sant: förf. *kåserar* på ett verkligt instruktivt sätt. De lektioner han i denna form ger i röst- och hals-vård äro goda och tillförlitliga. Det kapitel han ägnar åt spørsmålet om språkets betydelse för rösten och rösthälsan förtjänar särskilt att beaktas.

I starkt kåserande stil hållen är A n n a N o r d e n s t r ö m - L a w s, *Konsten att sjunga och tala* (110 sid. Pris 4: 50. Bokförlaget Natur och kultur, Sthlm 1930).

Den i hög grad lättlästa boken, vilken är försedd med ett 10-tal illustrationer, innehåller en del grundlinjer för tal och sång. Den s. k. sumningen — »hmm», »mmm», »nnn», »nnnö» — sumning vid sångövningar och sumning för att frigöra talet tycks vara förf:s a och o vid tonbildningen. Däremot drar hon ivrigt i härnad mot *varje* användande av gompens-r (»ohygeniskt för rösten»). »Vill ni vara min elev i denna bok, måste ni använda tungspets-r», säger hon. Om meningen är, att tungspets-r undantagslöst måste användas icke blott vid sång utan även i allt tal och all läsning, är boken ej avsedd för sydsvenskar (för så vitt inte södra Sveriges bebyggare skulle göra våld på det mest karakteristiska för deras språk) — lika litet som för danskar.

Under fjoråret utkom fjärde omarbetade och tillökade upplagan av A n n a B e r g s t r ö m - S i m o n s s o n s *Tal tekniska övningar* (67 sid. Pris kr. 1: 90. P. A. Norstedt & Söners förlag (Svenska bokförlaget), Sthlm 1933).

Den nya upplagan av förf:s välkända, förut utkomna broschyr med samma titel är väsentligt värdefullare än de föregående upplagorna, ej minst därför att till övningarna fogats anvisningar, huru de böra utföras. Häftet är förtjänt att spridas.

Från H e r m o d s korrespondensinstitut, Malmö, utkom i fjol i form av 9 brev med övningsuppgifter lärokursen Svenskt uttal. Ungefär samtidigt utgavs av O t t o G j e r d m a n och H i l m a H e n n i n g s s o n *Svensk uttals- och väl läsningslära*. Med förord av undervisnings-

rådet Nils Henninger (71 sid. Pris kr. 1: 25. P. A. Norstedt & Söners förlag [Svenska bokförlaget], Sthlm 1933). På annat ställe (Sydsv. Dagbl. Snällposten 30 aug. och 31 aug. 1933) har jag utförligt recenserat dessa var och en i sitt slag mycket goda läroböcker och därvid uttalat min höga värdeställning av dem. De äro skrivna av samma förf. (Gjerdman-Henningsson) och äro försedda med exempel, som intalats i grammofonskivor. Vad Hermodsboken angår, så ställer den — delvis — ganska stora krav på läsaren-elevens såväl förkunskaper som receptivitet. Den andra, Norstedtsboken, är synnerligen lämplig som lärobok inom alla skolformer. Den fyller en plats vid sidan av Hilma Henningssons i 4 upplagor utgångna mycket använda och förträffliga Välläsningens konst. —

C a r l C e d e r b l a d, *Det levande ordet*. Synpunkter på tal och talekonst (72 sid. Pris kr. 1: 50. Oskar Eklunds bokförlag, Sthlm 1933).

En läsvärd bok. Populärt skriven. Innehåller dock inte mycket om röstkultur och talteknik utan uppehåller sig huvudsakligen vid »den muntliga framställningskonsten» och »det offentliga talandets psykologi» — för att använda förf:s egna ord i förordet. De litteraturanvisningar, som lämnas i slutet av varje kapitel, föröka bokens värde.

Såsom ny för året nämnder jag: R u t h B r y a n O w e n s, *Konsten att tala. Erfarenheter och vinkar*. Till svenska av Gurli Hertzman-Ericson. (155 sid. Pris kr. 5: —. Bokförlaget Natur och kultur, Sthlm 1934).

Mrs. Ruth Bryan Owen, känd i Förenta Staterna såsom framstående offentlig talare, åsyftar med detta arbete att giva speciellt den uppväxande ungdomen anvisningar och råd med avseende på ett event. officiellt uppträdande på talarstolen. Det kapitel som ägnas åt »stämman», är alltför knapphändigt och fattigt på direktiv, men de råd och vinkar förf. ger den blivande talaren angående det yttre uppträdandet och bästa sättet att fångsla åhörarnas intresse äro kloka och instruktiva, om än icke särskilt märkliga. Boken är rolig att läsa, späckad som den är med för ämnet passande anekdoter om kända vältalare fr. o. m. forntidens Demosthenes t. o. m. våra dagars stormän på det offentliga talandets område, — nota bene de amerikanska och engelska. De förslag till övningar, som efterfölja varje avslutat kapitel, äro ämnade för skolans högre klasser.

Selma Colliander.

Nya orgelkoraler efterlysas.

Undertecknade ha för avsikt att under nästa år utgiva en samling postludier för hela kyrkoåret, bestående av orgelkoraler, huvudsakligen från 16- och 1700-talen. Till vissa sön- och helgdagar är det emellertid nödvändigt att nytt material anskaffas, om postludierna skola kunna ansluta sig till högmässa-gudstjänsternas karaktär. Sålunda behövas följande nya koralbearbetningar: på 1:a sönd. i Advent till sv. ps. 53; 3:e i Adv. 52 (moll-melodien); Nyårsdagen 406; 2:a sönd. e. Trettonded. 33 (även med tanke på användning vid kyrkobröllop); 1 s. i Fastan 210;